

Mišljenje Vijeća stručnjaka za naknade na području autorskog prava odnosno srodnih prava o Prijedlogu cjenika naknada za pravo na naknadu za reproduciranje autorskih djela za privatno ili drugo vlastito korištenje

Dana 04. veljače 2006. je pokrenut postupak pred Vijećem stručnjaka za naknade na području autorskog prava odnosno srodnih prava radi traženja mišljenja na zajednički Prijedlog cjenika naknada za pravo na naknadu za reproduciranje autorskih djela za privatno ili drugo vlastito korištenje Hrvatskog društva skladatelja, Rendićeva 28b-c, Zagreb (HDS), Hrvatske udruge za zaštitu izvođačkih prava, Brozova 8a, Zagreb (HUZIP), Udruge za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu naknada fonogramskih prava, Brozova 8a, Zagreb (ZAPRAF) i Društva hrvatskih filmskih redatelja, Britanski trg 12, Zagreb (DHFR) od 3.studenog 2005.godine. Vijeće stručnjaka za naknade na području autorskog prava odnosno srodnih prava je ocijenilo da su ispunjene sve formalne pretpostavke za pokretanje postupka davanja mišljenja iz čl.162 Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03.

Na svojoj sjednici održanoj dana 29 ožujka 2006.godine Vijeće stručnjaka za naknade na području autorskog prava odnosno srodnih prava (dalje Vijeće stručnjaka) u sastavu: Romana Matanovac kao predsjednica, te mr.sc.Nelka Fikeys Krmić, Lovro Lisičić, mr.sc.Željka Modrušan Ranogajec i Zoran Vujasin kao članovi, postupajući u skladu s odredbama iz članka 162. i 164. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03, te u skladu s Poslovníkom o radu Vijeća stručnjaka na području autorskog prava odnosno srodnih prava od 18.siječnja 2006.godine, donijelo je sljedeće

MIŠLJENJE

I. Utvrđuje se da Prijedlog cjenika od 3.studenog 2005. godine sadrži: iznose naknada za reproduciranje autorskih glazbenih djela za privatno i drugo vlastito korištenje iz članka 32. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03, za čije ostvarivanje od dana 29. rujna 2004. godine Hrvatsko društvo skladatelja (HDS) ima odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo; iznose naknada za zvučno ili vizualno snimanje svoje fiksirane izvedbe za privatno ili drugo vlastito korištenje iz čl.128 st.1 Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03, za čije ostvarivanje od dana 28. rujna 2004. godine Hrvatska udruga za zaštitu izvođačkih prava (HUZIP) ima odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo; iznose naknada za reproduciranje fonograma za privatno ili drugo vlastito korištenje iz čl.136 Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03, za čije ostvarivanje od dana 14. prosinca 2004. godine Udruga za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu naknada fonogramskih prava (ZAPRAF) ima odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo; te iznose naknada za reproduciranje audiovizualnih djela za privatno i drugo vlastito korištenje iz članka 32. i iznose naknada za reproduciranje videograma za privatno i drugo vlastito korištenje iz čl.141. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03, za čije ostvarivanje od dana 11. studenog 2004. godine Društvo hrvatskih filmskih redatelja (DHFR) ima odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo.

II. Utvrđuje se da je prijedlog cjenika od 3. studenog 2005. sastavljen u skladu s načelima iz Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 167/03 (ZAPSP), u pogledu načina utvrđivanja naknada u paušalnim iznosima. Naknada je utvrđena na odgovarajući način s obzirom da je naknada za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje iz članka 32.,

128/1. 136. i 141. ZAPSP-a ona koja se u pravnom prometu pošteno mora dati nositeljima prava da bi ih se adekvatno obeštetilo kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje. Pri tome, uzima se u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite, te drugi elementi (kriteriji) za korekciju moguće štete koji mogu biti od utjecaja na pravilno odmjeravanje oblika i iznosa odgovarajuće naknade. Iznosi naknada iz prijedloga cjenika od 3. studenog 2005. su u okvirima uobičajenih iznosa, osobito imajući u vidu okvire uobičajenih iznosa naknada za reproduciranje autorskih djela i predmeta srodnih prava za privatno i drugo vlastito korištenje u zemljama članicama EU.

III. Vijeće stručnjaka predlaže strankama da ugovorom predvide postupnost u uvođenju naplate naknada za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje, osobito imajući u vidu potrebu za postupnom prilagodbom tržišta na veće cijene medija i uređaja koji su njime obuhvaćeni, a koji se neminovno moraju javiti kao rezultat uvođenja ove naknade.

IV. Prijedlog cjenika od 3. studenog 2005. se može primjenjivati u skladu s odredbom iz članka 162 stavka 5. ZAPSP-a od 08. studenog 2005. godine, obzirom da je tada prijedlog cjenika na uobičajen način objavljen i postao poznat, odnosno morao postati poznat obveznicima plaćanja naknade. Prijedlog cjenika od 3. studenog 2005. može kao cjenik stupiti na snagu po okončanju postupka pred Vijećem stručnjaka, sukladno odluci udruga za kolektivno ostvarivanje prava, s tim da Vijeće stručnjaka preporuča strankama dalje pregovaranje radi približavanja međusobno suprotstavljenih stavova u najvećoj mogućoj mjeri, sukladno usmjerenjima koja su dana u ovom mišljenju.

OBRAZLOŽENJE

Prijedlog za pokretanje postupka traženja mišljenja Vijeća stručnjaka za naknade na području autorskog prava odnosno srodnih prava o zajedničkom Prijedlogu Cjenika naknada za reproduciranje autorskih djela za privatno ili drugo vlastito korištenje uputilo je dopisom od 26. siječnja 2006. godine HDS u svoje vlastito ime, te u ime HUZIP-a, ZAPRAF-a i DHFR-a, temeljem Sporazuma o zajedničkom ostvarivanju prava na naknadu za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje od 29. travnja 2005. i posebnih punomoći HUZIP-a, ZAPRAF-a i DHFR-a od 26. siječnja 2006. godine kojom ovlašćuju HDS za zastupanje u svim postupcima pred Vijećem stručnjaka. Članovi Vijeća stručnjaka su primili zahtjev za pokretanje postupka davanja mišljenja s priložima 03. veljače 2006. godine. Uvidom u priloženu dokumentaciju **Vijeće stručnjaka je ocijenilo da je postupak za traženje mišljenja pokrenut u skladu s odredbama iz članka 162 ZAPSP-a.**

Prijedlog za pokretanje postupka za davanje mišljenja sadrži sljedeće priloge: Prijedlog cjenika naknada za reproduciranje autorskih djela za privatno ili drugo vlastito korištenje od 03. studenog 2005. godine, Sporazum udruga o zajedničkom ostvarivanju prava s punomoćima, korespondenciju između udruga nositelja prava i predstavnika korisnika (slanje Cjenika od strane Udruga nositelja prava HGK-u, e-mail dogovori oko prvog susreta s obveznicima, e-mail o produženju roka za očitovanje, e-mail HGK-a s popisom uvoznika za prezentaciju, očitovanje HGK-a o Cjeniku, e-mail-ovi dogovora oko susreta s radnom grupom obveznika, dopis HOK-u, očitovanje HOK-a o Cjeniku, dopis Vijeću stručnjaka o kumuliranju rokova za traženje mišljenja) te podatke i obrazloženja Prijedloga cjenika

(dokument prezentacije Cjenika i sustava, materijali izlagača na prezentaciji sustava obveznicima u sklopu CARDS projekta, istraživanje o ekonomskom utjecaju - tablice, istraživanja o količini reproduciranog sadržaja i stanju sustava u svijetu, udjel naknade u najzastupljenijim nosačima). Po pozivu na očitovanje koje je Vijeće stručnjaka 20. veljače 2006. uputilo Hrvatskoj obrtničkoj komori i Hrvatskoj gospodarskoj komori, Hrvatska gospodarska komora (dalje HGK) je dostavila očitovanje na Prijedlog cjenika 23. veljače 2006. s priložima (očitovanje HGK na prijedlog cjenika od 07. prosinca 2005., prijedlog modela prikupljanja naknada članica HGK – uvoznici i trgovci - od 21. veljače 2006. s tabelarnim prikazom, priopćenje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva), kao i Hrvatska obrtnička komora (dalje HOK), koja je uz svoje očitovanje na prijedlog cjenika od 23. veljače 2006. također dostavila priloge (dopis HOK-a broj 11-1170-287-171-2006 od 13. siječnja 2006., Prijedlog cjenika naknada za reproduciranje autorskog djela za privatno ili drugo korištenje). Vijeće stručnjaka je dopisom od 25. veljače 2006. obavijestilo HDS, HOK i HGK o produljenju roka za donošenje mišljenja za daljnjih 30 dana tj. do 05. travnja 2006. godine. U spis predmeta pristigli su i dopis HDS-a, od 28. veljače 2006. o potvrdi primitka dopisa Vijeća stručnjaka od 25. veljače 2006., te dopis HDS-a od 17. ožujka 2006. u kojem je dostavljen materijal: dopis Frederica Chetcutia, voditelja projekta CARDS 2001 «IPR in Croatia Copyright and Related Rights» od 17. ožujka 2006., Analysis of the European Union Legal Framework Concerning Private Use and Fair Compensation, Applications in the Member States and Implications on the Croatian Blank Tape Levy System od 17. ožujka 2006. koju je izradila Tarja Koskinen-Olsson, International Copyright and Related Rights Short Term Expert SOFRECO, te Private Copying Law and Practice in Europe A Survey, 16th revision 2005, Stichting de Thuiskopie. Dana 23. veljače 2006. je HDS dopisom obavijestilo Vijeće stručnjaka o drugom krugu pregovora o prijedlogu Cjenika, te priložilo zapisnik sa sastanka pregovaračkih grupa predstavnika HDS ZAMP-a i uvoznika medija i uređaja za privatno kopiranje održanog 21.2.2006. s popisom prisutnih. Dana 28. ožujka 2006. je HGK dopisom obavijestila Vijeće stručnjaka o nastavku pregovora s nositeljima prava.

Prema članku 162., stavku 7. ZAPSP-a mišljenje Vijeća stručnjaka o prijedlogu cjenika Udruge za kolektivno ostvarivanje prava sadržava ocjenu o tome obuhvaća li cjenik udruge za kolektivno ostvarivanje prava ona prava za koja ta udruga ima odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo te mišljenje je li naknada određena u skladu s načelima iz članka 165. ZAPSP-a.

1. ODOBRENJE ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSTVARIVANJA PRAVA NA NAKNADU

Uvidom u rješenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo klasa 034-03/00-020/0005, ur.broj 559-07/3-04-009, od 29. rujna 2004. godine Vijeće stručnjaka je utvrdilo da Hrvatsko društvo skladatelja (HDS) ima odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskih prava na naknadu za reproduciranje autorskog djela za privatno ili drugo vlastito korištenje. Uvidom u rješenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo klasa 034-03/00-020/0003, ur.broj 559-07/3-04-018, od 28. rujna 2004. godine Vijeće stručnjaka je utvrdilo da Hrvatska udruga za zaštitu izvođačkih prava (HUZIP) ima odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava umjetnika izvođača na naknadu za reproduciranje fiksirane izvedbe za privatno ili drugo vlastito korištenje. Uvidom u rješenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo klasa UP/I-034-03/00-020/0004, ur.broj 559-02/1-04-009, od 14. prosinca 2004. godine, odnosno u rješenje klasa UP/I-034-03/2000-020/0004, ur.broj 559-07/3-05-020, od 30. siječnja 2006. godine Vijeće stručnjaka je utvrdilo da Udruga za zaštitu, prikupljanje i

raspodjelu naknada fonogramskih prava (ZAPRAF) ima odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava proizvođača fonograma na naknadu za reproduciranje fonograma za privatno ili drugo vlastito korištenje. Uvidom u rješenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo klasa UP/I-034-03/03-020/0001, ur.broj 559-07/3-04-013, od 11. studenog 2004. godine Vijeće stručnjaka je utvrdilo da Društvo hrvatskih filmskih redatelja (DHFR) ima odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskih prava na audiovizualnim djelima i prava proizvođača videograma, na naknadu za reproduciranje autorskog djela za privatno ili drugo vlastito korištenje.

2. NAČELA ZA ODREĐIVANJE OBLIKA I IZNOSA ODGOVARAJUĆE NAKNADE PO ZAPSP-u:

Da bi Vijeće stručnjaka moglo donijeti mišljenje potrebno je najprije u ovom konkretnom slučaju utvrditi o kakvom se korištenju autorskih djela i predmeta srodnih prava (dalje: predmeta zaštite) radi.

Pravo na naknadu za reproduciranje autorskog djela za privatno ili drugo vlastito korištenje uređeno je člankom 32. ZAPSP-a: kad se autorsko djelo može reproducirati bez autorovog odobrenja u skladu s odredbama članka 82. ZAPSP-a, autor djela za koja se, s obzirom na njihovu prirodu, može očekivati da će bez njihova odobrenja biti reproducirana fotokopiranjem ili snimanjem na nosače zvuka, slike ili teksta za privatno ili drugo vlastito korištenje, ima pravo na odgovarajuću naknadu od prodaje tehničkih uređaja i praznih nosača zvuka, slike ili teksta. Prema članku 4., stavku 2. istog Zakona odredbe o definicijama prava na naknadu za reproduciranje autorskog djela za privatno ili drugo vlastito korištenje te iznimke i ograničenja autorskih prava vrijede (između ostalog iz tog stavka) na odgovarajući način i za srodna prava, ako za njih nije nešto posebno određeno ili ne proizlazi iz njihove pravne naravi. Slijedom navedene odredbe jednako se definira i pravo na naknadu za svako zvučno ili vizualno snimanje fiksirane izvedbe umjetnika izvođača iz članka 128. stavka 1., pravo na naknadu za reproduciranje fonograma za privatno ili drugo vlastito korištenje iz članka 136. te pravo na naknadu za reproduciranje videograma za privatno ili drugo vlastito korištenje iz članka 141. ZAPSP-a.

Pravo na naknadu za reproduciranje predmeta zaštite za privatno ili drugo vlastito korištenje je ZAPSP-om uređeno kao svojevrsna kompenzacija za sadržajno ograničenje isključivog prava reproduciranja koje postoji u članku 82.: fizička osoba može reproducirati predmet zaštite na bilo koju podlogu ako to čini za privatno korištenje kao i reproducirati predmet zaštite u obliku fotokopije i za drugo vlastito korištenje, koje nema izravno ili neizravno komercijalnu svrhu i nije namijenjeno ili pristupačno javnosti. Ovo ograničenje isključivog prava reproduciranja uređeno je ZAPSP-om po uzoru na članak 5. stavak 2. a) i b) Direktive 2001/29/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o harmonizaciji nekih aspekata autorskog i srodnih prava u informatičkom društvu (*Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society OJ L 167. od 22.06. 2001., Corrigendum OJ L 167 od 22.06.2001.*). Za ovaj konkretan predmet pravo na naknadu za reprografiju nije relevantno te će u analizi biti izostavljeno. Prema članku 5. stavku 2. točka b) Direktive 2001/29/EC, države članice mogu u svojim zakonodavstvima propisati sadržajno ograničenje isključivog prava reproduciranja u odnosu na reprodukcije na bilo koji medij koje fizička osoba učini za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni direktno niti indirektno komercijalna, pod uvjetom da odnosni nositelji autorskog i/ili srodnog prava dobiju pravičnu naknadu («fair

compensation»). Prilikom određivanja te pravične naknade treba uzeti u obzir primjenu ili neprimjenu tehničkih mjera zaštite u odnosnom slučaju.

Pojam pravične naknade (*«fair compensation»*) definiran je u točki 35 preambule Direktive 2001/29/EC. Pravična naknada bi trebala biti takva da nositelje prava adekvatno obešteti kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja u okviru sadržajnih ograničenja autorskih i srodnih prava, kao što je to u slučaju reproduciranja za privatno ili drugo vlastito korištenje. Kod određivanja oblika, detaljnih uvjeta i moguće visine takve pravične naknade, treba uzeti u obzir okolnosti slučaja. U ocjeni tih okolnosti vrijedan kriterij treba biti moguća šteta koja nositeljima prava nastaje zbog korištenja predmeta zaštite u okviru sadržajnih ograničenja autorskog i srodnih prava. Pravična naknada će se odrediti onda kada nema druge naknade. Također, u slučajevima kada je šteta uzrokovana nositeljima prava minimalna, ne bi trebalo biti obveze na plaćanje takve naknade. I naposljetku, visina pravične naknade treba biti određena uzevši u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite. Iz točke 38 preambule Direktive 2001/29/EC proizlazi da se kod sadržajnog ograničenja isključivog prava reprodukcije u svrhu privatnog ili drugog vlastitog korištenja mislilo upravo na pravičnu naknadu (*«fair compensation»*) kako je opisano u točki 35 preambule Direktive 2001/29/EC. ZAPSP međutim, nema definicije pravične naknade u članku 32. Tu se govori o «odgovarajućoj naknadi», dok se u člancima 128/1, 136. i 141. govori o «primjerenoj naknadi». Vijeće stručnjaka je mišljenja se u ovim slučajevima radi o istom pojmu, te da bi i u člancima 128/1, 136. i 141. ZAPSP-a trebalo također stajati «odgovarajuća naknada», kako bi izričaj i značenje tih odredaba odgovarao izričaju i značenju odredbe iz članka 32. ZAPSP-a. Vijeće stručnjaka tako zaključuje osobito imajući u vidu odredbu iz članka 4. ZAPSP-a o primjeni *mutatis mutandis* definicije prava na naknadu autorskog djela za privatno ili drugo vlastito korištenje i na srodna prava.

Kao što je već rečeno, pojam «odgovarajuća naknada» nije definiran ZAPSP-om. Međutim, u članku 53. ZAPSP-a propisana je definicija pojma «primjerena naknada». Članak 53. ZAPSP-a uređuje način određivanja naknade za korištenje autorskog djela kada ona nije određena pravnim poslom ili je njena visina određena neprimjereno, ili nije određena cjenikom udruge za kolektivno ostvarivanje prava. Tada autor ima pravo na primjerenu naknadu koja se u pravnom prometu pošteno mora dati u času zaključena pravnog posla s obzirom na vrstu i opseg korištenja autorskog djela, uzimajući pri tom u obzir i financijski uspjeh u korištenju autorskog djela, vrstu i obujam autorskog djela, trajanje korištenja, postojanje sporazuma između odgovarajuće udruge autora i odgovarajućeg udruženja korisnika kojim se utvrđuje visina primjerene naknade, kao i druge elemente na temelju kojih se može donijeti odluku o primjerenoj naknadi. Kao što se iz izložene definicije vidi, te iz njenog položaja u sistematici ZAPSP-a, ona je primjerena općem dijelu ugovornog autorskog prava i neki se njeni parametri ne mogu primijeniti u slučaju određivanja naknade za privatno i drugo vlastito korištenje. Kao prvo, u slučaju privatnog i drugog vlastitog korištenja nema individualno određenog ugovornog odnosa između konkretnog nositelja prava i konkretnog korisnika, već se radi o pravu koje je zbog objektivnih okolnosti korištenja moguće ostvarivati jedino u kolektivnom sustavu, pa je slijedom toga i ZAPSP-om u članku 156. stavku 2. uređeno njegovo obvezatno ostvarivanje isključivo u kolektivnom sustavu. Nadalje, vrstu i opseg korištenja predmeta zaštite, financijski uspjeh u korištenju predmeta zaštite, vrstu i obujam predmeta zaštite te trajanje korištenja predmeta zaštite također nije moguće zbog objektivnih okolnosti ni približno odmjeriti u svakom konkretnom slučaju. Stoga niti ti parametri ne mogu biti uzeti u obzir prilikom određivanja naknade za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje u ovom konkretnom slučaju. Kao treće, evidentno je da ne postoji sporazum između odgovarajuće udruge autora i odgovarajućeg korisnika kojim se utvrđuje visina

primjerene naknade, budući da je u ovom konkretnom slučaju pokrenut postupak pred Vijećem stručnjaka.

Nakon ove analize preostaje da se iz članka 53. ZAPSP-a u ovom konkretnom slučaju kao pravna osnova za određivanje naknade može uzeti sljedeće: primjerena naknada bi bila ona koja se u pravnom prometu «pošteno mora dati» uzimajući u obzir «druge elemente na temelju kojih se može donijeti odluku o primjerenoj naknadi». Vijeće stručnjaka smatra da je koristeći opisani izričaj, zakonodavac ostavio prostor za ocjenjivanje svih elemenata koji bi u konkretnom slučaju mogli utjecati na iznos primjerene naknade. Vijeće stručnjaka također smatra da se pojam «odgovarajuća naknada» iz članka 32. u nijansi razlikuje od pojma «primjerena naknada» iz članka 53. ZAPSP-a. Zbog toga Vijeće smatra da je zakonodavac ostavio prostor za primjenu kriterija potencijalne štete iz točke 35 preambule Direktive 2001/29/EC, mada se u slučajevima kada se primjerena naknada određuje u nekom ugovoru o individualno određenom korištenju autorskog djela uz primjenu članka 53. ZAPSP-a, kriterij potencijalne štete može primijeniti tek iznimno. Iz razloga što je Republika Hrvatska svoj ZAPSP radila između ostalog i da bi svoje zakonodavstvo uskladila s pravom stečevinom EU, i bez obzira na to što u ovom trenutku kada RH nije članica Europske Unije Direktiva nema izravno obvezujući karakter, Vijeće stručnjaka smatra da je opravdano uzeti u obzir smjernice izražene u preambuli Direktive, u pravnom tumačenju odredaba direktive, pa tako i zakona koji su po uzoru na njih napravljeni. Tako se u davanju ovog mišljenja Vijeće stručnjaka, osim odredbama ZAPSP-a, rukovalo i odredbama Direktive 2001/29/EC uključivo i onim iz točaka 35-38. Tu Vijeće stručnjaka prije zaključka o definiciji „odgovarajuće naknade“ uočava da kriterij moguće štete, iako najvažniji, prema Direktivi 2001/29/EC nije i jedini, te da treba uzeti u obzir i ostale okolnosti koje mogu biti relevantne za određivanje visine naknade. Jednako tako i članak 53. ZAPSP-a ostavlja prostor za korekciju kriterija moguće štete navodeći da se prilikom određivanja primjerene naknade trebaju uzeti u obzir i „drugi elementi na temelju kojih se može donijeti odluku o primjerenoj naknadi“.

Vijeće stručnjaka iz izložene analize zaključuje da je **odgovarajuća naknada za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje iz članka 32., 128/1. 136. i 141. ZAPSP-a ona koja se u pravnom prometu pošteno mora dati nositeljima prava da bi ih se adekvatno obeštetilo kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje, uzevši u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite, te korigirajući kriterij moguće štete i drugim elementima koji mogu biti od utjecaja na pravilno odmjeravanje oblika i iznosa odgovarajuće naknade.**

Vezano uz korištenja tehničkih mjera zaštite, što bi se (osobito prema Direktivi 2001/29/EC) kao „**druge elemente**“ odnosno kriterije, također trebalo uzeti u obzir prilikom utvrđivanja iznosa odgovarajuće naknade, Vijeće stručnjaka nema saznanja da bi korištenje tehničkih mjera zaštite u ovom trenutku bilo od utjecaja na iznos odgovarajuće naknade u Republici Hrvatskoj. Ni od stranaka u ovom konkretnom postupku niti iz ikakve službene ili neslužbene evidencije o primjeni takvih mjera, **Vijeće stručnjaka ne može zaključiti da bi tehničke mjere zaštite bile na području Republike Hrvatske u ovom trenutku primjenjivane u mjeri i na način koji bi bio od utjecaja na utvrđivanje oblika i iznosa odgovarajuće naknade** za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje.

U ovom konkretnom slučaju kao druge elemente koji mogu biti od utjecaja na pravilno odmjeravanje oblika i iznosa odgovarajuće naknade, **Vijeće stručnjaka prepoznaje i konačnu (maloprodajnu) cijenu medija i uređaja u odnosu prema kupovnoj moći**

građana. Naknada koja bi bila jednaka iznosu štete koju pretrpe nositelji prava zbog toga što se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje, uzevši u obzir i stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite mogao bi dovesti do takvog iznosa cijene praznog medija koji bi se malo razlikovao od cijene medija koji nosi zaštićeni sadržaj. S druge strane, cijena uređaja također ne smije biti takva da neprimjereno utječe na kupovnu moć potrošača. U konačnici iznos naknade na bi smio opteretiti proizvod toliko da on postane neatraktan u korištenju a time i u distribuciji medija i uređaja na području Republike Hrvatske.

Ovdje Vijeće stručnjaka uočava da neki uređaji, poglavito računala, igraju važnu ulogu u informatizaciji i sveukupnom tehnološkom napretku društva. Osobito imajući u vidu da u Republici Hrvatskoj nije postignuta zadovoljavajuća razina informatičke pismenosti, Vijeće stručnjaka predlaže strankama (osobito predlagateljima cjenika povodom kojeg se ovo mišljenje daje) da pomno razmotre oblik i iznos naknade koji će opteretiti konačnu (maloprodajnu) cijenu računala (a eventualno i drugih uređaja s integriranom memorijom koji presudno utječu na razinu informatičke pismenosti u Republici Hrvatskoj). Kako je informatizacija objektivno jedan od najvažnijih ciljeva danas u Republici Hrvatskoj, potrebno je iznos naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje koji se naplaćuje na računala, posebno proučiti i izbalansirati, imajući u vidu da se ovdje interesu zaštite intelektualnog stvaralaštva kao pokretačke snage gospodarskog razvoja suprotstavlja drugi objektivno jednako važan interes omogućavanja lakše dostupnosti računala svakom građaninu kao temeljnog instrumenta kojim se postiže isti taj gospodarski razvoj. Svakako da osim računala postoje i drugi uređaji pa čak i mediji čija dostupnost jest pretpostavka razvoja informatičkog društva. Ali Vijeće stručnjaka uočava da kod ostalih uređaja i medija ta pretpostavka nije od presudnog značaja, pa tako ne treba uživati prednost pred drugom pretpostavkom razvoja informatičkog društva: intelektualnim stvaralaštvom koje je njegova pokretačka snaga. Stoga Vijeće stručnjaka ovdje ističe prvenstveno računala kao uređaje koji su od presudnog značaja za razvoj informatičke pismenosti i **u pogledu računala predlaže strankama da razmotre mogućnost posebnog položaja te vrste uređaja u pogledu oblika i iznosa naknade** za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje.

Kao iduću skupinu elemenata koji su od utjecaja na oblik i iznos naknade, Vijeće stručnjaka uočava činjenicu povećanja cijene medija i uređaja kao rezultat uvođenja naknade za privatno i drugo vlastito korištenje. Vijeće stručnjaka smatra da treba uzeti u obzir procjene da bi naglo povećanje cijene medija i uređaja za iznos naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje u iznosu koji bi odgovarao onome koji se u pravnom prometu pošteno mora dati nositeljima prava da bi ih se adekvatno obeštetilo kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje, uzevši u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite, te korigirajući kriterij moguće štete i drugim elementima koji mogu biti od utjecaja na pravilno odmjeravanje iznosa i oblika odgovarajuće naknade, ipak moglo dovesti do destabilizacije tržišta. Iako Vijeću stručnjaka nije poznato (ni od stranaka u postupku, niti iz vlastitih saznanja) da postoje točne i precizne analize kakva bi i u kojoj mjeri destabilizacija tržišta u ovom konkretnom slučaju u Republici Hrvatskoj mogla nastati, te svoj stav temelji isključivo na procjenama, Vijeće stručnjaka smatra da te procjene treba uzeti u obzir prilikom uvođenja odgovarajuće naknade. Stoga je Vijeće stručnjaka mišljenja da se do punog iznosa naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje koji bi odgovarao onome koji se u pravnom prometu pošteno mora dati nositeljima prava da bi ih se adekvatno obeštetilo kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje, uzevši u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite, te korigirajući kriterij moguće štete i drugim elementima

koji mogu biti od utjecaja na pravilno odmjeravanje iznosa i oblika odgovarajuće naknade, u načelu treba doći postupno, kroz razdoblje od nekoliko godina. Na takav bi se način primjereno pomirila dva objektivno relevantna interesa i društveno opravdana cilja: interes odnosno cilj za uvođenjem odgovarajuće naknade za nositelje prava i interes odnosno cilj da to ne dovede do neprimjerene destabilizacije tržišta. Zbog toga **Vijeće stručnjaka predlaže strankama da u svojim pregovorima razmotre mogućnost postupnog uvođenja odgovarajuće naknade.**

Vijeće stručnjaka posebno upozorava da je osobito važno osigurati jedinstvenost u primjeni cjenika na cijelom tržištu Republike Hrvatske. Također, po pristupu Republike Hrvatske u EU, cijena medija i uređaja u Republici Hrvatskoj bi morala biti u okvirima onih cijena koje se primjenjuju u zemljama članicama EU. Budući da su obveznici naknade proizvođači odnosno uvoznici, Vijeće stručnjaka smatra da postoji zakonski okvir za osiguravanje jedinstvene primjene cjenika, te ukazuje na potrebu angažmana svih subjekata provedbe prava intelektualnog vlasništva, kako privatnih, tako i javnih u okvirima njihove nadležnosti (osobito carine, državnog inspektorata i policije), kako bi se osigurala njegova jedinstvena i pravilna primjena u praksi. Potonje bi bilo u skladu s potrebom unaprjeđenja provedbe prava intelektualnog vlasništva koji je jedan temeljnih ciljeva Nacionalne strategije razvoja prava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005-2010.

3. NAČELA IZ ČLANKA 165. ZAPSP-A

U članku 165. ZAPSP-a su dani kriteriji za određivanje visine naknade cjenikom udruga za kolektivno ostvarivanje prava kada je korištenje predmeta zaštite nužno za djelatnost korisnika kao i onda kada je korištenje predmeta zaštite korisno ili ugodno za djelatnost korisnika. Pri tome se definira da je korištenje predmeta zaštite nužno za djelatnost korisnika onda kada djelatnost korisnika ovisi o korištenju predmeta zaštite, kao što je to u slučaju radiodifuzijskog emitiranja, koncertnih, plesnih i drugih korištenja predmeta zaštite uz naknadu. S druge strane se člankom 165. stavkom 5. ZAPSP-a određuje da je korisno ili ugodno ono korištenje predmeta zaštite koje nije nužno korisniku, kao što je to u slučaju smještajnih objekata, izložbenih prostora, prijevoznih sredstava i nekih ugostiteljskih objekata. Nadalje je u članku 165. ZAPSP-a određeno da se u slučaju korištenja predmeta zaštite koje je nužno za djelatnost korisnika, visina naknade određuje u pravilu u postotku od prihoda, uz obvezatno određenje najniže svote naknade u obliku paušalnog iznosa. S druge strane, u slučaju korištenja predmeta zaštite koje je korisno ili ugodno za djelatnost korisnika, visina naknade se određuje u paušalnim iznosima.

Vijeće stručnjaka smatra da su u članku 165. ZAPSP-a dani kriteriji za određivanje visine naknade cjenikom udruga za kolektivno ostvarivanje prava na način koji se ne može primijeniti u slučaju prava na reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje, ako bi se na odredbu iz članka 165. ZAPSP-a gledalo doslovno. Vijeće stručnjaka ujedno smatra i da se iz načela izrijeком navedenih u čl.165 ZAPSP-a mora zaključiti o postojanju šireg načela: u svakom slučaju naknada mora biti primjerena, odnosno odgovarajuća. U članku 165. ZAPSP-a su propisana samo pravila po kojima se utvrđuju načela za određivanje naknade samo u nekim, najčešćim slučajevima kada se naknada utvrđuje cjenikom udruge za kolektivno ostvarivanje prava. U ovom konkretnom slučaju korištenje predmeta zaštite reproduciranjem za privatno ili drugo vlastito korištenje nije ni nužno niti korisno ili ugodno obvezniku na

plaćanje te naknade, kako je utvrđeno u članku 32. ZAPSP-a. Naime, solidarni obveznici plaćanja odgovarajuće naknade su proizvođači praznih nosača zvuka, slike ili teksta kao i uređaja za tonsko i vizualno snimanje te uvoznici istih. Ako se navedeni uređaji i predmeti ne proizvode u Republici Hrvatskoj, naknadu uvijek plaća uvoznik. Sami uvoznici odnosno proizvođači ne koriste autorska djela kao ni predmete srodnih prava, oni samo na određeni način omogućuju njihovo korištenje. Sustav ostvarivanja prava na naknadu za reproduciranje ili drugo privatno korištenje je konstruiran kao svojevrsan kompromis: zbog objektivne nemogućnosti naplate naknade od svakog pojedinog korisnika, naknada se naplaćuje od onih koji to korištenje omogućuju – proizvođača odnosno uvoznika. Zbog toga i hrvatski zakonodavac u članku 32. ZAPSP-a (po uzoru na komparativna zakonodavstva) govori o predmetima zaštite za koja se s obzirom na njihovu prirodu može očekivati da će bez odobrenja nositelja prava biti reproducirana za privatno ili drugo vlastito korištenje. Da bi troškovi ostvarivanja tog prava bili svedeni na razumnu mjeru te da bi bilo objektivno moguće to pravo uopće ostvarivati, obveznik plaćanja naknade nije krajnjih korisnik, već proizvođač odnosno uvoznik. Ali u konačnici, budući da je naknada ukalkulirana u cijenu proizvoda, trošak plaćanja naknade snosi krajnji korisnik. Iz navedenih razloga Vijeće stručnjaka smatra da usmjerenja dana u članku 165. ZAPSP-a nisu primjerena kao načela za određivanje naknade cjenikom udruge za kolektivno ostvarivanje u ovom konkretnom slučaju, kada se radi o utvrđivanju naknade cjenikom za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje, već se rukovodi načelom iz članka 53. ZAPSP-a kao i načelima iz Direktive 2001/29/EC, kako je prethodno u tekstu opisano.

Na temelju svega navedenog Vijeće stručnjaka smatra da je odgovarajuću naknadu iz članka 32., 128/1., 136. i 141. ZAPSP-a pravilno utvrditi u paušalnom iznosu, uzimajući u obzir da je odgovarajuća naknada ona koja se u pravnom prometu pošteno mora dati nositeljima prava da bi ih se adekvatno obeštetilo kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje uzevši u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite i ostale elemente koji utječu na oblik naknade (prethodno u tekstu opisano). Vijeće stručnjaka smatra da naknada određena u postotku od cijene praznih nosača zvuka, slike ili teksta odnosno od cijene uređaja za tonsko i vizualno snimanje nije odgovarajuća. Odgovarajuća naknada kako ju je Vijeće stručnjaka definiralo na temelju ZAPSP-a se ne može dovesti u vezu s cijenom medija ili uređaja jer cijena medija ili uređaja ni na koji način ne ukazuje na iznos koji se pošteno mora dati nositeljima prava da bi ih se adekvatno obeštetilo kada se njihovi predmeti zaštite koriste bez njihovog odobrenja za reproduciranje za privatno ili drugo vlastito korištenje uzevši u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite. Naprotiv, cijene postojećih medija i uređaja prisutnih na tržištu evidentno padaju pojavom novih kvalitetnijih medija i uređaja koji omogućuju lakše, brže, sadržajno bogatije te kvantitativno i kvalitativno bolje reproduciranje autorskih djela i predmeta srodnih prava za privatno ili drugo vlastito korištenje. To znači da se za nižu ili jednaku cijenu medija i uređaja može učiniti veća šteta nositeljima prava. S druge strane, a u prilog izraženog stajališta, Vijeće stručnjaka uočava da naknada koja je određena paušalno u odnosu prema kapacitetu memorije medija odnosno prema kapacitetu memorije kod uređaja s integriranom memorijom, pravilno odražava iznos potencijalne štete koji se reproduciranjem za privatno ili drugo vlastito korištenje čini nositeljima prava. Vijeće stručnjaka je uočilo da neke od zemalja članica EU, osobito one koje su posljednje pristupile EU, imaju sustav u kojem je naknada određena u postotku od cijene medija i uređaja. Također, Vijeće stručnjaka uočava da neke od zemalja članica EU uopće nemaju naknadu na uređaje. No, Vijeće stručnjaka je u svojoj analizi u pogledu medija zaključilo da ima više argumenata u prilog stavu da naknada treba biti određena u paušalu. Vezano uz naknadu u pogledu uređaja, Vijeće stručnjaka ocjenjuje da je uvođenje naknade u obliku paušala i na uređaje, u skladu s načelima

ZAPSP-a. Pri tome je u ovom obrazloženju već ukazalo strankama kako osobitu pozornost treba posvetiti prilikom određivanja naknade za one uređaje koji su od presudne važnosti za razvoj informatičke pismenosti, kao što su prvenstveno računala.

Slijedom obrazloženog Vijeće stručnjaka ne može donijeti mišljenje je li naknada određena samo u skladu s načelima iz čl.165 ZAPSP-a, već je li ona određena u skladu s načelima na kojima počiva cijeli ZAPSP. Stoga je tako u izreci ovog mišljenja izraženo.

4. POČETAK PRIMJENE CJENIKA

Vijeće stručnjaka smatra da je u ovom konkretnom slučaju obzirom na neslaganje između stranaka u postupku, potrebno utvrditi od kada se naknada za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korioštenje može početi naplaćivati kao akontacija po prijedlogu cjenika, sukladno članku 162. stavku 5. ZAPSP-a.

Vijeće stručnjaka prepoznaje da su cjenici (tarife) udruga za kolektivno ostvarivanje prava po svojoj pravnoj naravi opći uvjeti poslovanja, na koje se primjenjuju opće odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ZAPSP-om nije drukčije određeno. Vijeće stručnjaka smatra da u pozitivnom pravnom sustavu Republike Hrvatske ne postoji pravna osnova za zaključak da bi cjenik (tarifa) udruge za kolektivno ostvarivanje prava mogao biti ili postati podzakonski akt. Podzakonski akt može donijeti tijelo javne vlasti, odnosno tijelo na koje su prenesene javne ovlasti. Vijeće stručnjaka nije u ZAPSP-u niti u ikojem drugom propisu ili aktu pronašlo pravnu osnovu za zaključak da bi na udruge za kolektivno ostvarivanje prava kao privatnopravna tijela koja u kolektivnom sustavu ostvaruju privatna prava – autorska i srodna prava – bile prenesene javne ovlasti za donošenje podzakonskih akata. Stoga Vijeće stručnjaka smatra da pitanje tzv. retroaktivne primjene cjenika nije pitanje retroaktivne primjene propisa, pa slijedom toga ne smatra da se može govoriti u ovom konkretnom slučaju o problemu „ustavnosti“ ili „neustavnosti“, već samo o problemu i pitanju osnovanosti zahtjeva za naknadom u odnosu na vremensko razdoblje koje je prošlo od stupanja na snagu ZAPSP-a do objave prijedloga cjenika.

Po odredbama iz čl.32, 128/1, 136 i 141 ZAPSP-a obveza na plaćanje naknade nastaje pri uvozu u Republiku Hrvatsku medija i uređaja koji su proizvedeni u inozemstvu, a pri prvoj prodaji u Republici Hrvatskoj ako su mediji i uređaji proizvedeni u Republici Hrvatskoj. Ta je obveza nastala za svakog uvoznika kada je ZAPSP stupio na snagu u pogledu onih uređaja ili medija koji su uvezeni nakon njegovog stupanja na snagu. Ipak, osim same obveze kao takve, njen iznos kao ni ostale njene odrednice nisu bile poznate niti su mogle biti poznate dužnicima obveze na plaćanje naknade, sve dok ih udruge za kolektivno ostvarivanje prava nisu obznanile. Budući da nije bilo (a niti danas nema) ugovora između nositelja prava odnosno njihovih udruga za kolektivno ostvarivanje i dužnika na plaćanje naknade, naknada se mora platiti prema cjeniku udruge za kolektivno ostvarivanje, odnosno kao akontacija prema prijedlogu cjenika. Vijeće stručnjaka zaključuje da se ovdje radi o pravnom odnosu u kojemu jedna stranka (dužnik obveze na plaćanje naknade) pristupa uvjetima koje određuje druga strana (vjerovnik obveze na plaćanje naknade). Stoga smatra da je potrebno primijeniti odredbe Zakona o obveznim odnosima kojima se uređuju opći uvjeti ugovora. Po Zakonu o obveznim odnosima NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/91 to su odredbe članka 142 a po Zakonu o obveznim odnosima NN 35/05 odredbe članka 295. Prema tim odredbama, opći uvjeti poslovanja se moraju objaviti na uobičajeni način, te obvezuju ugovornu stranu koja im pristupa ako su joj u vrijeme sklapanja ugovora bili poznati ili su joj

morali biti poznati. Vijeće stručnjaka smatra da su udruge za kolektivno ostvarivanje po prvi puta na „uobičajen način“ objavile svoj prijedlog cjenika tako da je nakon te objave on postao poznat ili morao postati poznat obveznicima na plaćanje naknade onog dana kada su ga poslale Hrvatskoj gospodarskoj komori, **08. studenog 2005.godine**. U ovom slučaju, datum kada su udruge za kolektivno ostvarivanje dobile rješenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo kojim im se dopušta ostvarivanje naknade za privatno i drugo vlastito korištenje, nije relevantno za početak primjene prijedloga cjenika, osim što je postojanje rješenja kojim se dopušta ostvarivanje prava nužna pretpostavka za odnosno ostvarivanje tog prava. Početak primjene prijedloga cjenika se po mišljenju Vijeća stručnjaka može vezati samo za onaj datum kada su uvjeti (prvenstveno iznosi naknada) postali poznati odnosno morali biti poznati obveznicima na plaćanje naknade. Slijedom navedenog **Vijeće stručnjaka predlaže strankama da ponovno razmotre datum početka primjene prijedloga cjenika, sukladno ovdje danim usmjerenjima.**

Vijeće stručnjaka također uočava da obveznici na plaćanje naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje u Republici Hrvatskoj još uvijek nisu svoje poslovanje prilagodili obvezama koje su za njih nastale po ZAPSP-u, te upozorava na žurnu potrebu za takvom prilagodbom, kako se ne bi nagomilala dugovanja.

5. OBLIK I IZNOS NAKNADE PREMA PRIJEDLOGU CJENIKA

Na temelju do sada navedenog u ovom obrazloženju, **Vijeće stručnjaka je ocijenilo da je određivanja naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje u obliku paušalnih iznosa, kao što je to slučaj u prijedlogu cjenika, u skladu s načelima ZAPSP-a.**

Vijeće stručnjaka smatra da ne bi bilo u skladu s ulogom Vijeća stručnjaka kakva je određena u ZAPSP-u, kao niti općenito s duhom ZAPSP-a, davati ocjenu o konkretnim iznosima naknada, osim ako bi ti iznosi bili u očitom nesrazmjeru s onima koji se mogu smatrati uobičajenima, osobito imajući u vidu usporedive sustave, kao što su sustavi zemalja članica EU i drugih europskih država. Stoga Vijeće stručnjaka ne može nalagati ni ocjenjivati koji bi iznosi naknada u ovom konkretnom slučaju bili odgovarajući. Vijeće stručnjaka može jedino dati mišljenje jesu li iznosi naknada u okvirima uobičajenih, pa slijedom toga u skladu s načelima ZAPSP-a.

Vijeće stručnjaka je proučilo dokument pod nazivom «Private Copying Law and Practice In Europe – A Survey», 16th revision 2005, Stichting de ThuisKopie, kojeg je Vijeću stručnjaka tijekom postupka dostavila stranka u postupku – HDS. U uvodu tog dokumenta se navodi da sadržava podatke o naknadama i pravilima o privatnom kopiranju u europskim i nekim neeuropskim državama, koji su pribavljeni od samih društava za kolektivno ostvarivanje prava reproduciranja. Budući da se radi o preglednom dokumentu koji daje sliku sustava, Vijeće stručnjaka na temelju podataka iz tog dokumenta uočava da su iznosi naknada u usporedivim sustavima vrlo raznoliki. Neke zemlje, poput Velike Britanije, Irske i Luxemburga u svojim zakonodavstvima uopće nemaju predviđen pravni okvir za ostvarivanje naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje. Neke zemlje, poput Češke Republike, Grčke, Poljske, Portugala i Slovačke, naknadu određuju u postotku, a neke zemlje, poput Austrije, Belgije, Danske, Finske, Francuske, Njemačke, Mađarske, Islanda, Italije, Nizozemske, Španjolske, Švedske i Švicarske, u paušalnim iznosima. Također postoji i razlika u sustavima u kojima se naknada naplaćuje u odnosu na medije i uređaje (npr. Austrija, Belgija, Češka Republika, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija,

Poljska, Portugal, Slovačka, Španjolska, Švedska), te u kojima se naknada naplaćuje samo u odnosu na medije, ali ne i na uređaje (npr. Danska, Island, Nizozemska, Švicarska). S druge strane se npr. u Sloveniji, u kojoj postoji zakonom uređen sustav za ostvarivanje prava za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje, od nedavno ta prava ne ostvaruju u praksi jer je organizacija za kolektivno ostvarivanje vratila tamošnjem zavodu za intelektualno vlasništvo dopuštenje za ostvarivanje tog prava.

U odnosu prema konkretnim medijima i uređajima iz prijedloga cjenika, Vijeće stručnjaka uočava da je naknada za trenutno najprodavaniji nosač zvuka konfiguracije audio CD- r/rw 80 minuta/700 MB, u Austriji 0,36€, Belgiji 0,31€, Češkoj Republici 4% od cijene medija, Danskoj 0,25€, Finskoj 0,20€, Francuskoj 0,61€, Njemačkoj 0,08€, Grčkoj 6% od cijene medija, Mađarskoj 0,26€, Islandu 0,21€, Italiji 0,39€, Nizozemskoj 0,42€, Poljskoj 3% od cijene medija, Portugalu 3% od cijene medija, Slovačkoj 6% od cijene medija, Španjolskoj 0,24€, Švedskoj 0,17€, i Švicarskoj 0,29€. Uočava se da je u «starim» zemljama EU s izuzetkom Grčke i Portugala, naknada određena u paušalnom iznosu, dok je u «novim» zemljama EU naknada određena uglavnom u postotku, osim Mađarske. Naknada za trenutno najprodavanije nosače zvuka i slike konfiguracije video DVD-r/rw 4,7 GB, DVD-r/rw 4,7 GB te DVD RAM 4,7 GB u Austriji 0,54€, Belgiji 0,59€, Češkoj Republici 4% od cijene medija, Danskoj 1,32€, Finskoj 0,60€, Francuskoj 1,59€, Njemačkoj 0,17€, Grčkoj 6% od cijene medija, Mađarskoj 0,61€, Islandu 0,63€, Italiji 0,58€, Nizozemskoj 0,60€, Poljskoj 3% od cijene medija, Portugalu 0,14/0,30€, Slovačkoj 6% od cijene medija, Španjolskoj 0,60€, Švedskoj 0,35€ i Švicarskoj 0,36/0,68€. Naknada za uređaj koji se gotovo u 100% slučajeva koristi za reproduciranje za privatno i drugo vlastito korištenje - digitalni audio player (MP3) kapaciteta 256 MB iznosi u Austriji 6,00 €, Češkoj Republici 3% od cijene uređaja, Finskoj 1,71€, Francuskoj 1,05€, Njemačkoj 1,28/2,56€, Grčkoj 6% od cijene uređaja, Mađarskoj 10,22€, Italiji 3% od cijene uređaja, Poljskoj 3% od cijene uređaja, Slovačkoj 3% od cijene uređaja, Španjolskoj 0,60€, Švedskoj 0,65€.

U cijeloj Europskoj uniji je u 2004. godini ukupno prikupljeno 525 mil. € na ime naknade za reproduciranje za privatno i drugo vlastito kopiranje. Od toga je u 2004. godini cca. 15,9 mil. € prikupljeno u Austriji, 16,6 mil. € u Belgiji, 1,2 mil. € u Češkoj Republici, 7,3 mil. € u Danskoj, 12,1 mil. € u Finskoj, 167,5 mil. € u Francuskoj, 147 mil. € u Njemačkoj, 10,1 mil. € u Mađarskoj, 1,1 mil. € u Islandu, 34,1 mil. € u Italiji, 29,6 mil. € u Nizozemskoj, 2,8 mil. € u Poljskoj, 0,66 mil. € u Slovačkoj, 70,9 mil. € u Španjolskoj, 9,4 mil. € u Švedskoj, 7,3 mil. € u Švicarskoj. U apsolutnom iznosu je najviše prikupljeno u Francuskoj u kojoj su npr. naknade na najprodavanije medije (CD i DVD) određene u paušalu i prema ovdje navedenim podacima su među najvišima u Europi. Druga po redu je Njemačka, u kojima su naknade određene u paušalu i prema ovdje navedenim podacima su među najmanjima u Europi. U apsolutnom iznosu je najmanje prikupljeno u Slovačkoj u kojoj je naknada određena u postotku od cijene medija i uređaja.

U svjetlu saznanja o visinama naknada i ukupno prikupljenih naknada u usporedivim državama, iznosi naknada iz prijedloga cjenika koji je predmet ovog mišljenja (npr. 2,52 kune - protuvrijednosti 0,34€ za CD- r/rw 80 minuta/700 MB; 3,06 kune – protuvrijednosti 0,32€ odnosno 0,41€ za DVD-r/rw 4,7 GB, DVD+r/rw 4,7 GB te DVD RAM 4,7 GB; te 20 kuna – protuvrijednosti 2,73€ za digitalni audio player (MP3) kapaciteta memorije 256 MB) se mogu ocijeniti kao iznosi koji su u granicama uobičajenih.

Vijeće stručnjaka preporučuje se da, iako je jasno iz ZAPSP-a da neki krajnji korisnici nisu obveznici plaćanja naknade, u samom cjeniku predvidi odredba o tim izuzecima.

6. PREPORUKE VIJEĆA STRUČNJAKA

Vijeće stručnjaka preporuča strankama, osobito udrugama za kolektivno ostvarivanje prava, da nastave pregovarati o prijedlogu cjenika vodeći računa o usmjerenjima koja su dana u ovom mišljenju, uzevši u obzir da je sam prijedlog cjenika na zakonu osnovan i njegovo je donošenje u skladu s europskim smjernicama, pri čemu se osobito ukazuje na potrebu postupnog uvođenja naplate kroz razdoblje od nekoliko godina, predviđanje posebnog režima za računala kao uređaja koji su od presudnog značaja za razvoj informatičkog društva, da retroaktivna primjena prijedloga cjenika nije osnovana, te da je potrebno izričito predvidjeti izuzetke od plaćanja naknade u skladu sa ZAPSP-om. Iako su naknade iz prijedloga cjenika u okvirima uobičajenih u europskim državama, preporuča se dalje pregovaranje radi približavanja međusobno suprotstavljenih stavova u najvećoj mogućoj mjeri, uzimajući u obzir sve elemente koji su od utjecaja na određivanje oblika i iznosa odgovarajuće naknade, kako je obrađeno pod točkom 2. ovog Obrazloženja.

Zaključno, prema ZAPSP-u (čl.162 st.8) ovaj prijedlog cjenika može stupiti na snagu po odluci udruga za kolektivno ostvarivanje prava, po okončanom postupku pred Vijećem stručnjaka.

Predsjednica Vijeća stručnjaka
Romana Matanovac, dipl.iur.